

Facts & Figures technisch onderwijs vmbo - mbo

Betreft provincie Friesland

27 juni 2024

Vraag naar middelbaar opgeleide vakmensen - voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs

In Nederland heeft één op de vijf werkende mensen een technisch beroep. Technische vakmensen zijn nodig voor het onderhoud en de aanleg van basisvoorzieningen, infrastructuur, realiseren van de energietransitie, oplossen van de woonopgave, digitalisering en veel meer. Daarmee staan technische vakmensen aan de basis van onze samenleving. De laatste jaren zien we echter dat er niet voldoende technici zijn om alle vacatures te vervullen. Hierbij is de vraag naar middelbaar opgeleide vakmensen groot. Om die reden is het belangrijk dat het vmbo- en mbo-onderwijs zowel kwalitatief als kwantitatief aan deze vraag kan voldoen.

Deze factsheet richt zich op de kwantitatieve kant van het vmbo. Hierbij zijn drie onderdelen te onderscheiden:

- 1) Een prognose van het totale aantal leerlingen op het vmbo.
- 2) De verdeling van vmbo-leerlingen over (technische) profielen.
- 3) De doorstroom vanuit de (technische) profielen naar een technische mbo-opleiding.

1) Prognose van leerlingaantallen*

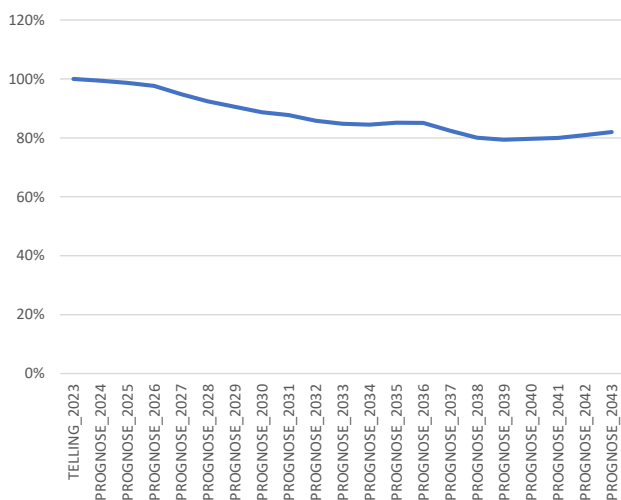
In Nederland wordt een krimp verwacht in leerlingaantallen op het vmbo. Dit geldt met name voor vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van dalende geboortecijfers en opwaartse druk (leerlingen gaan vaker naar havo/vwo/vmbo-tl dan naar vmbo-bb en -kb). In sommige gemeenten wordt een forse daling voorzien. Er zijn ook gemeenten waarin het leerlingenaantal ongeveer gelijk blijft. Deze verschillen hebben met name te maken met demografische ontwikkelingen wat resulteert in zogenaamde 'krimpregio's'.

Hoe zit het met leerlingendaling in Friesland? In onderstaande grafiek kunt u dit aflezen.

In 2038 wordt een leerlingdaling van 21% verwacht ten opzichte van het aantal leerlingen in 2023.

Wat betekent dit voor de bekostiging en financiële organisatie van het onderwijs?

Wat is ervoor nodig om, in het geval van krimp, een duurzaam onderwijsaanbod te realiseren?

Grafiek 1: Index leerlingenprognose vmbo bovenbouw bb/kb/gl/tl in uw regio tot 2043.

Bron cijfers: DUO, peildatum 1 oktober 2023.

*Toelichting: prognose van leerlingaantallen

In opdracht van het Ministerie van OCW heeft DUO prognosemodellen ontwikkeld voor leerlingenramingen. Leerlingenprognoses zijn ontwikkeld om onder anderen schoolleiders en regionale en landelijke overheden te helpen bij het opstellen van meerjarenbegrotingen en het plannen van het onderwijsaanbod.

Uitgegaan is van de recente historie van de scholen in termen van instroom en doorstroom van leerlingen binnen de instellingen. Daarbij is rekening gehouden met regionale bevolkingsprognoses, om de verwachte leerlingendaling zo goed mogelijk toe te rekenen aan scholen in krimpregio's. Resultaten uit het verleden bieden echter geen garanties voor de toekomst. Aan de leerlingenprognoses kunnen geen rechten worden ontleend.

2) Verdeling over (technische) profielen binnen het vmbo

Bekijk in onderstaande tabel hoe leerlingen zijn verdeeld over de verschillende profielen in Friesland. Friesland heeft in 2023/2024 in totaal 1159 leerlingen in technische profielen binnen de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte, en gemengde leerwegen; dit getal is een optelsom van zowel leerjaar 3 als leerjaar 4.

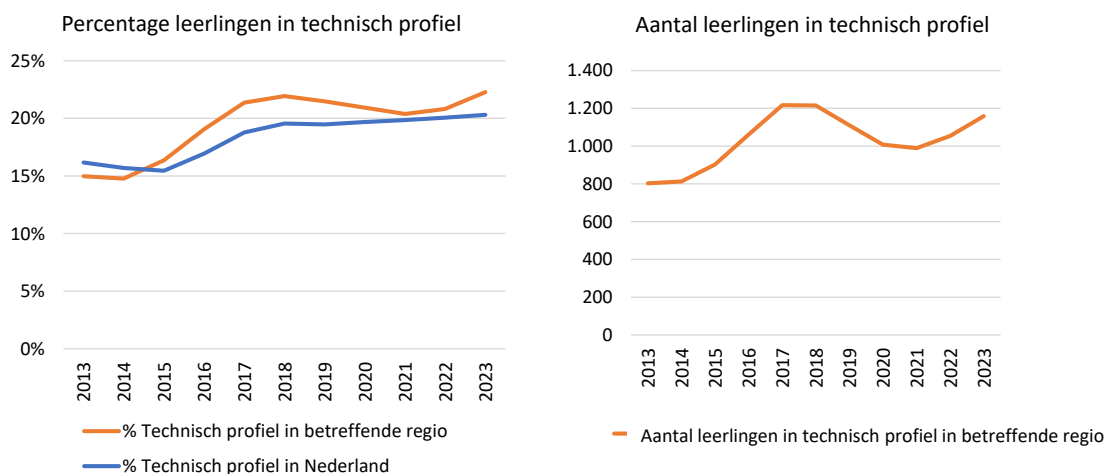
Welke profielen bevatten veel leerlingen en welke weinig of geen? Hoe gevarieerd is het aanbod van profielen? De grootste richtingen in Friesland zijn Dienstverlening en producten en Zorg en Welzijn. Op veel scholen is D&P een van de grootste profielen. Indien D&P in deze regio een groot profiel is, in hoeverre is techniek of technologie onderdeel van het onderwijsaanbod? Hebben leerlingen die dit profiel volgen de kans om technische vaardigheden op te doen en te ontdekken of zij technische talenten of interesse hebben?

Profiel	Aantal leerlingen	% in Friesland	% in Nederland
Bouwen, wonen en interieur*	401	8%	7%
Dienstverlening en producten	1.258	24%	28%
Economie en ondernemen	355	7%	9%
Groen	991	19%	16%
Horeca, bakkerij en recreatie	264	5%	5%
Maritiem en techniek*	82	2%	0%
Media, vormgeving en ICT*	46	1%	3%
Mobiliteit en transport*	116	2%	2%
Produceren, installeren en energie*	514	10%	8%
Zorg en Welzijn	1.174	23%	23%
Eindtotaal	5.201	100%	100%

Tabel 1: Aantal en % leerlingen per vmbo-profiel in Friesland. Duiding met * betekent een technisch profiel.
Bron: DUO, peildatum 1 oktober 2023, schooljaar 2023/2024.

Keuze voor technisch profiel

Het percentage leerlingen dat kiest voor een technisch profiel is in 2023 gestegen ten opzichte van 2013. Eventuele fluctuaties in de tussentijdse jaren zijn af te lezen in de onderstaande grafiek.

Grafiek 2. Percentage en aantal leerlingen met technisch profiel in het vmbo in Friesland.

Het betreft jaar 3 en 4 van de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg.

Bron: DUO, peildatum 1 oktober 2023. Trend van afgelopen tien jaar.

Keuze voor theoretische leerweg

In de tabel van het aantal leerlingen in de verschillende vmbo-profielen is in het eindtotaal te zien hoeveel leerlingen in de bovenbouw van vmbo-bb, -kb en -gl zitten. Hoe verhoudt dat zich tot het aantal leerlingen in de bovenbouw van de theoretische leerweg? In onderstaande tabel is te zien hoeveel leerlingen in de bovenbouw van de theoretische leerweg zitten. Ook vanuit de theoretische leerweg stromen veel leerlingen door naar technische studies en beroepen. Hoe is de kwaliteit van het technisch onderwijs binnen de theoretische leerweg in Friesland? Hoeveel leerlingen komen ermee in aanraking?

Aantal leerlingen theoretische leerweg	2023/2024
Derde leerjaar	1.631
Vierde leerjaar	1.771

Tabel 2. Aantal leerlingen in leerjaar 3 en 4 van de theoretische leerweg in Friesland.

Bron: DUO, peildatum 1 oktober 2023, schooljaar 2023/2024.

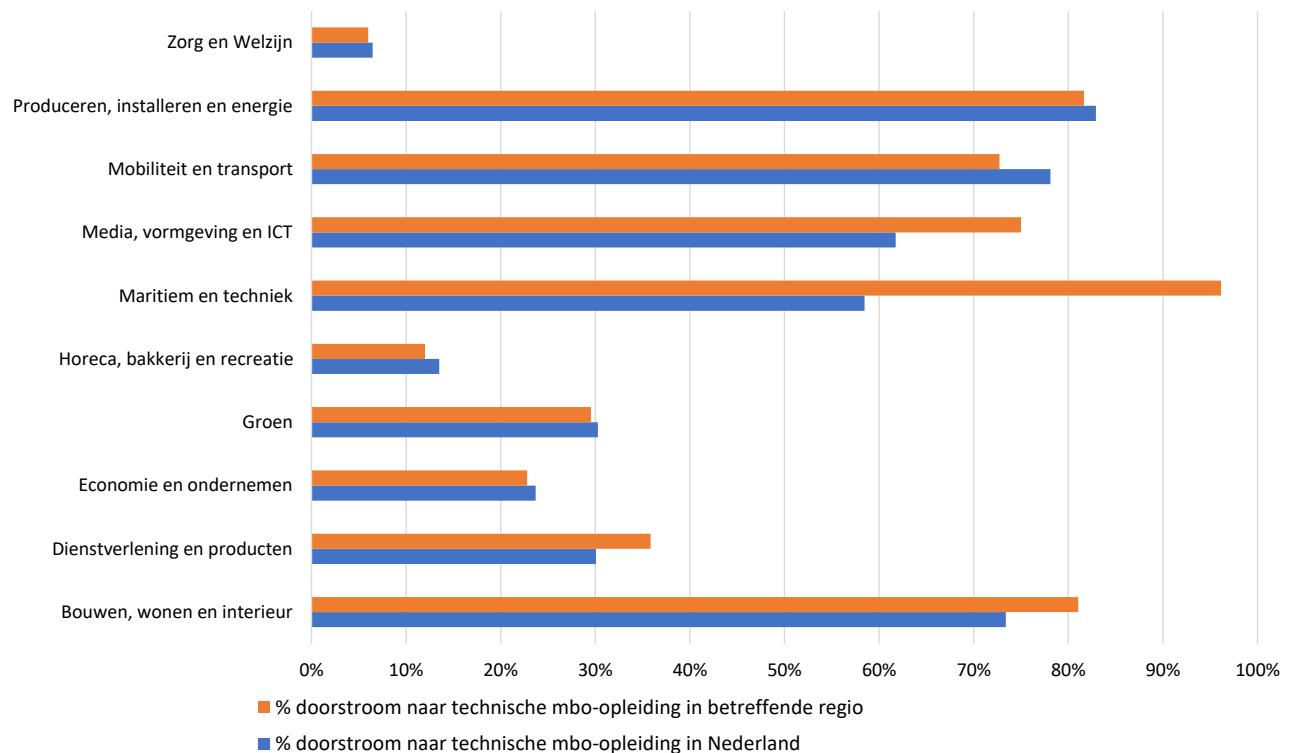
3) Doorstroom vmbo naar technisch mbo

a. Doorstroom van profielen naar technische mbo-opleiding (vmbo-bb/-kb/-gl)

De meeste leerlingen van technische profielen kiezen voor een technische mbo-studie. Daarnaast kiest ook een klein deel van de leerlingen uit niet-technische profielen voor een technische opleiding. In relatieve aantallen is doorstroom van technische profielen richting technische mbo-studies het grootst. Kijk of dit in Friesland ook zo is.

Het profiel waarvan in Friesland relatief de meeste leerlingen doorstromen naar een technische mbo-studie is Maritiem en techniek - zie in de grafiek: doorstroom in de betreffende regio.

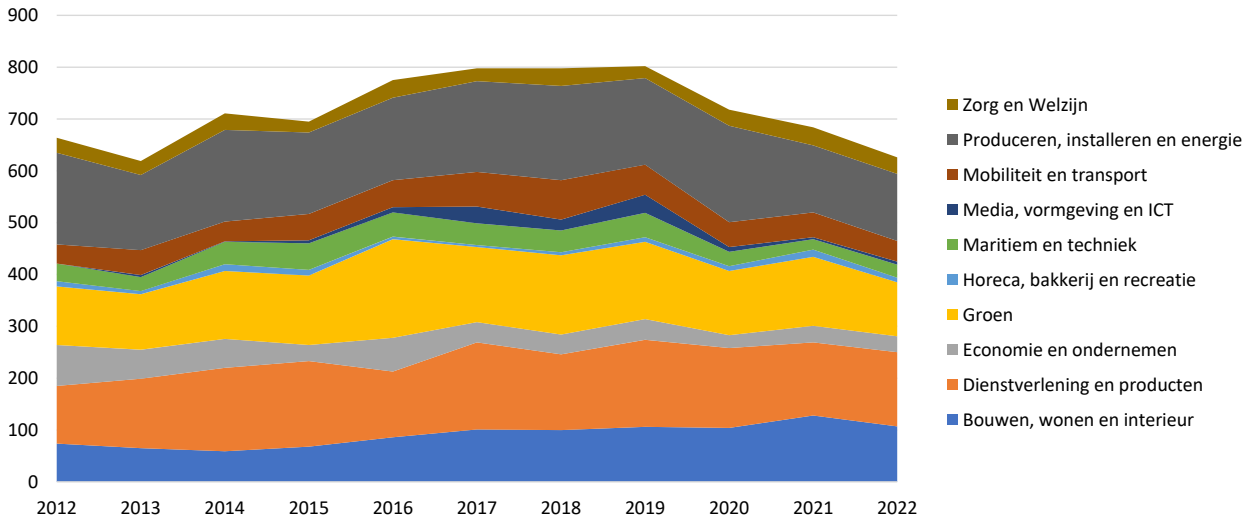
Van welke profielen ziet u in Friesland nog meer een hoog percentage doorstroom naar technisch mbo?

Grafiek 3: % leerlingen dat doorstroomt naar technische mbo-opleiding, per profiel in Friesland en Nederland.

Bron: cijfers DUO, peildatum 1 oktober 2023. Betreft diplomajaar 2022/2023 en instroom mbo 2023/2024.

Waar *grafiek 3* ging om relatieve aantallen: percentages, gaat het in onderstaande *grafiek 4* om absolute aantallen. In absolute aantallen kan het beeld lijken op de relatieve doorstroom, maar dit kan ook heel anders zijn. Een eventueel verschil hiertussen komt door variërende leerlingaantallen in profielen. In absolute aantallen stromen in Nederland vanuit Produceren, Installeren en Energie en Dienstverlening en Producten de meeste leerlingen door naar technisch mbo. In Friesland is dit vanuit Dienstverlening en producten. Dit geldt voor diplomajaar 2022-2023.

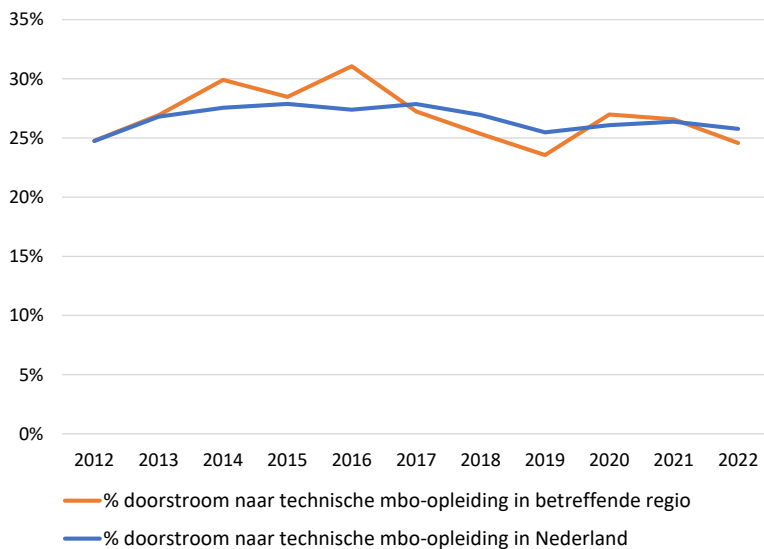

Grafiek 4: absoluut aantal leerlingen dat doorstroomt naar technische mbo-opleiding, per profiel in Friesland.

Bron: cijfers DUO, peildatum 1 oktober 2023. Betreft diplomajaar 2022/2023 en instroom mbo 2023/2024. Trend van afgelopen tien jaar.

b. Doorstroom naar technische mbo-opleiding vanuit de theoretische leerweg

Welk percentage van de leerlingen in de theoretische leerweg in uw regio stroomt door naar technisch mbo? Neemt dit aandeel toe of af? Is het aandeel hoger of lager dan het Nederlands gemiddelde?

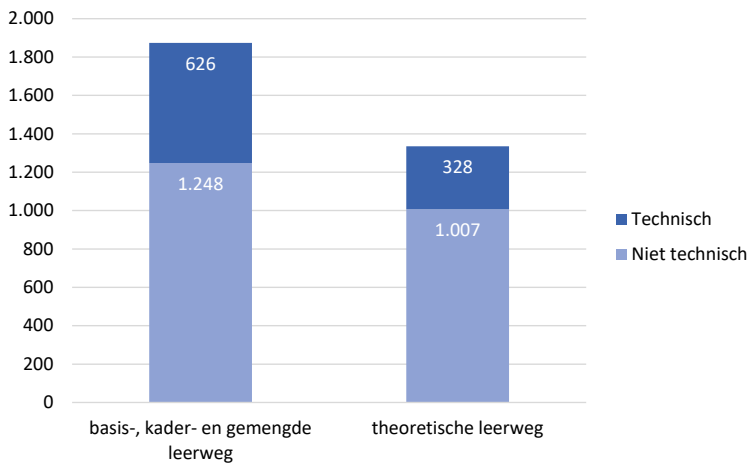

Grafiek 5.% leerlingen dat doorstroomt vanuit de theoretische leerweg naar technisch mbo in Friesland.

Bron: cijfers DUO, peildatum 1 oktober 2023. Betreft diplomajaar 2022/2023 en instroom mbo 2023/2024. Trend van afgelopen tien jaar.

c. Doorstroom naar mbo, vergelijking van leerwegen en niveaus

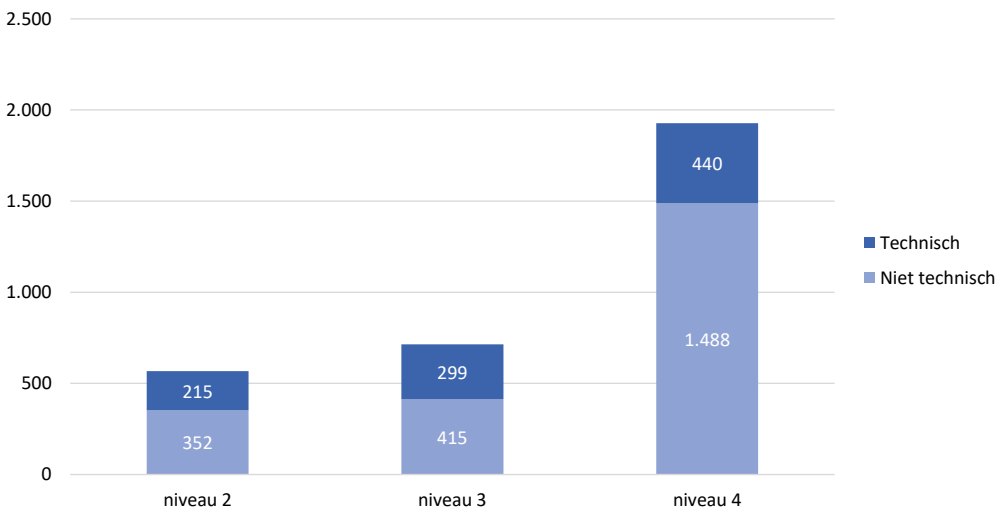
In onderstaande grafiek kunt u aflezen hoe groot de aantallen zijn die naar technisch en niet-technisch mbo doorstromen. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen de beroepsgerichte leerwegen en de theoretische leerweg. Wat is de verhouding tussen theoretische en beroepsgerichte aantallen richting technisch mbo?

Grafiek 6. Absoluut aantal leerlingen dat doorstroomt naar technisch en niet-technisch mbo in Friesland, vergelijking tussen leerwegen van het vmbo.

Bron: cijfers DUO, peildatum 1 oktober 2023. Betreft diplomajaar 2022/2023 en instroom mbo 2023/2024.

In onderstaande grafiek kunt u aflezen naar welk mbo-niveau leerlingen uit het vmbo doorstromen. Hoe zijn de verhoudingen in uw regio? En op welk mbo-niveau starten de meeste studenten met een technische studie?

Grafiek 7. Absoluut aantal leerlingen dat doorstroomt naar technisch en niet-technisch mbo in Friesland, vergelijking tussen niveaus in het mbo. De verschillende vmbo-leerwegen waar de leerlingen vandaan komen, zijn gebundeld.

Bron: cijfers DUO, peildatum 1 oktober 2023. Betreft diplomajaar 2022/2023 en instroom mbo 2023/2024.